

Ormar

Kad smo se ovamo doselili, kupili smo Ormar. Bio je taman, star i koštao je manje nego prijevoz od komisiona do kuće. Imao je dvojna vrata ukrašena biljnim ornamentima, a treća su bila ostakljena i, dok smo ga vozili unajmljenim kamionom, u staklu se zrcalio cijeli grad. Morali smo ga vezati konopcem, da se ne otvori za vrijeme vožnje, i tada sam prvi put, stojeći kraj njega s tim pletenim konopcem, imala osjećaj vlastite besmislenosti.

Odgovarat će uz naš namještaj – rekao je R. i nježno pomilovao njegovo drveno tijelo, baš kao kravu koja se kupuje za novo gospodarstvo.

Prvo smo ga stavili u hodnik – to je trebala biti karantena ispred ulaza u svijet naše spavaće sobe. U jedva vidljive rupice uštrcavala sam terpentin, to nezaobilazno cjepivo protiv zuba vremena. Noću je ormar, premješten na novo mjesto, škripao. Lamentirali su umirući potkornjaci.

U sljedećih smo nekoliko dana uredili naš novi stari stan. U pukotini poda pronašla sam utisnutu vilicu s ugraviranom svastikom na dršci. Iza drvene su lamperije stršali ostaci strulih novina i zapravo se mogla razaznati samo jedna riječ – “proleter”. R. je širom otvarao prozore da bi okačio zavjese i tada je u sobu prodirala buka rudarskih orkestara koji su se do večeri vukli gradom. Prve noći, kad je ormar postao sudionikom naših snova, dugo nismo mogli usnuti. R-ova je ruka budno lutala po mom trbuhu. Onda smo usnuli san. Otada smo stalno sanjali zajedničke snove. Sanjali smo apsolutnu tišinu i da je sve u njoj bilo izloženo kao dekoracija u izlozima dućana. I da smo u toj tišini bili sretni jer nas nigdje nije bilo. Ujutro taj san jedno drugom uopće nismo morali prepričavati – bila je dovoljna jedna riječ. I od tada si više nismo prepričavali snove. Jednog se

dana ispostavilo da više nemamo što uraditi u našem stanu. Sve je bilo na svom mjestu, počišćeno i poslagano. Grijala sam leđa pokraj peći i promatrala salвете. U njihovu končanom uzorku ipak nije bilo reda. Netko je kukicom pravio rupe u postojanosti materije. Kroz te sam rupe pogledala Ormar i sjetila se onog sna. Od njega je došla ta tišina. Stali smo jedno nasuprot drugom i ja sam bila ta koja je krhka, nestabilna i prolazna. On je jednostavno činio samog sebe. Na savršen je način bio to što jest. Prstima sam dodirnula izlizanu dršku i Ormar se preda mnom otvorio. Vidjela sam sjene svojih haljina i dva iznošena R-ova odijela – sve je u mraku bilo iste boje. U Ormaru se moja ženstvenost ni po čemu nije razlikovala od R-ove muškosti. Nije bilo nimalo važno je li nešto glatko ili hrapavo, ovalno ili uglasto, daleko ili blizu, tuđe ili naše. Otamo su zamirisala druga mjesta i vrijeme koje nam je bilo strano. Bože, a ipak je na nešto podsjećao, nešto tako poznato, tako blisko da nedostaju riječi da bi se to imenovalo (riječi trebaju distancu da bi imenovale). Moj se lik našao u zrcalu na unutarnjoj strani vrata. Zrcalila sam se u njemu kao crna figura, jedva se razlikujući od haljine koja je visila na vješalici. Nije bilo razlike između živog i mrtvog. Eto što sam bila u zrcalnom oku Ormara. Preostalo mi je samo zakoračiti i ući unutra. To sam i učinila. Sjela sam na vrećice s vunom i čula vlastito disanje osnaženo zatvorenim prostorom.

Kad um ostaje nasamo sa sobom, počinje se moliti. Takva je priroda uma. “Anđele, čuvaru mili” – vidjela sam svog anđela s tako lijepim licem da je moralo biti mrtvo, “svojom snagom me zakrili” – njegova voštana krila nježno obgrljuju prostor oko mene. “Ujutro” – miris kave i svijetli prozori koji ranjavaju pospani pogled, “večer” – usporavajuće vrijeme, kad zalazi sunce, “danju” – biti počinje značiti isto što i iskusiti, gužva, pokret, milijun radnji bez značenja, “noću” – nepokretno, u tami osamljeno tijelo, “Prema Božjem obećanju” – anđeo čuvar djece koja idu iznad propasti. “Čuvaj mene noću, danju”

– kartonske pakete s napisom PAZI LOMLJIVO, “i odvedi me u život vječni, amen” – u polumraku Ormara viseće haljine.

Otada me je Ormar svakodnevno mamio u sebe, bio je veliki usisni otvor u našoj spavaćoj sobi. Isprva bih u njemu presjedila kasna popodnevna kad R. nije bio kod kuće. Kasnije sam ujutro obavljala samo najpotrebnije, kupovinu, uključivanje perilice, poneki telefonski razgovor, pa ulazila u Ormar, tiho za sobom zatvarajući vrata. Unutra nije bilo važno koje je godišnje doba, koja je godina. Uvijek je bilo baršunasto. Hranila sam se vlastitim dahom.

Jednom sam se noću probudila iz nekakva sna, teškog kao zagušljivi zrak, i poželjela Ormar kao muškarca. Morala sam ispreplesti noge i ruke s R-ovim tijelom, morala sam se za njega grčevito držati da bih mogla ostati. R. je govorio u snu, ali riječi mu nisu imale smisla. Na koncu sam ga jedne noći probudila. Nije htio izaći iz toplog kreveta. Povukla sam ga za sobom i stali smo ispred Ormara. Bio je neizmijenjen, snažan i privlačan. Dodirnula sam prstima glatku dršku i Ormar se otvorio. U njemu je bilo dovoljno mjesta za čitav svijet. Unutarnje je ogledalo zrcalilo nas dvoje, izdvajajući naše figure iz tame. Naše disanje, isprva neravnomjerno i isprekidano, pronašlo je isti ritam i nije između nas bilo nikakve razlike. Sjeli smo u Ormar jedno nasuprot drugom. Lica nam je zaklonila odjeća koja je visila. Ormar je za nama zatvorio vrata. Tako smo se u njemu nastanili.

U početku je R. izlazio nekamo, nekakva kupovina, nekekeav posao, ili nešto slično. A onda je taj napor postao previše bolan. Dani su postali dulji. S ulica je katkad dopirala prigušena glazba rudarskih orkestara. Sunce nestaje i vraća se, a onda ga prozori bezuspješno pokušavaju uvući unutra. Namještaj, salvete, porculan pokriva sve veći sloj prašine, a naš stan i dalje tone u mrak.

Prevela: Đurđica Čilić